

בזמן הגלות ניתנים לנו הזדמנויות להתעלות יותר!

וגם כדי לשמור עלינו שלא נתדרדר יותר, בגלל הנסיונות של הגלויות.

ואדרבא דווקא בזמן הגלות ניתנים לנו הזדמנויות להתעלות יותר, מכח ההתגברות על הנסיונות, ההתרחקות מרישעת הגויים, וההתחזקות על אף גזירותיהם והצקותיהם! הידיעה שה' עומד איתנו, ומצפה מאיתנו בעת הזו להוכיח את נאמנותינו - היא הנותנת לנו את החיזוק והכח לעמוד איתן אל מול הנסיונות והקשיים - ולעשות רצונו בלב שלם!

תניא ר"ש בן יוחי אומר בוא וראה כמה חביבין ישראל לפני הקב"ה - שבכל מקום שגלו שכנה עמהן! גלו למצרים שכנה עמהן וכו', גלו לבבל שכנה עמהן וכו'. [כט.] בפשטות משמע שה' ירד עמנו לגלות, רק מתוך השתתפות בצרתנו, ולכאוב איתנו את כאבינו. אך **הגאון רבי יחזקאל סרנא זצוק"ל** מסביר שהגלות אינה עונש בלבד - אלא מהלך שונה של עבודת ה', וה' ירד איתנו כדי שנוכל לעבוד אותו בעבודה המתאימה למצב הזה.

להיות בארץ - זה נחשב שבר רק אם מרבים כבוד שמים!

הקדושה הזו הם זכו להיות בארץ ישראל שבה ניתן לקיים בהם יותר מצוות, וכך היה להם עילוי. בילקוט שמעוני [שופטים ה' מ"ז] מפורט יותר במה הם זכו - בתבור, נפל סיסרא וחילותיו ונעשה לישראל ישועה בראשו, ונאמר בו 'אנכי לה' אנכי אשירה', ובכרמל נתקדש שמו של הקב"ה ונאמר בו 'ה' הוא האלהים'. להיות בארץ סתם זה לא נחשב שבר - אלא רק אם באמצעות התרבה כבוד שמים בעולם! גם רואים שלא ניתן לזכות למעלות אמיתיות בלי שאיפה והתעוררות פנימית, שיוצרת שייכות לדברים הטובים, לכן כדאי לנו להתעורר ולרצות להרבות קידוש ה' בעולם, ויה"ר שנוכח לזה.

תניא ר"א הקפר וכו', ומה תבור וכרמל שלא באו אלא לפי שעה ללמוד תורה וקבעים בארץ ישראל, בתי כנסיות ובתי מדרשות שקורין ומרביצין בהן תורה עאכ"ו. [כט.] יש להבין מדוע ההרים רצו להיות בארץ ישראל! מה זה ניתן להם? מסביר **מרן הגרא"ל שטינמן זצוק"ל** שהרי מטרת כל הבריאה היא לצורך התורה, ושאיפתו של כל נברא להביא תועלת לקיום התורה בעולם.

במעמד הר סיני - שבו ניתנה התורה לעם ישראל, כולם רצו שיהיה להם חלק בזכות הנוראה הזו, כי זה ההנאה הכי גדולה שיכולה להיות.

אמנם ליטול חלק במעמד הזה הם לא זכו - אבל בזכות השאיפה

מה מחזיק את העולם?

העולם מתחזק ומתהדר יותר, ומאידיך ח"ו כשמתמעטים מדרגות התורה העבודה וגמ"ח, מתמעט כנגדם גוף העולם גאונו תפארתו והדרו. ומעתה מובן שאף שעבודה שבלב זה תפלה - אבל עדיין אמירת סדר הקרבנות עדיף, וזה לא סתירה לכך שמבחינה מסויימת העולם עתה לאחר החורבן נחשב ללא תורה ועבודה כמו בזמן הבית. כי בכל דבר יש דרגות רבות זו מעל לזו, וככל שאנו מתאמצים יותר העולם מתחזק יותר - ועדיין לא ניתן להגיע למה שהיה בזמן שבית המקדש היה קיים. וכך גם ביאר הגר"א את מה שאנו מבקשים בסיום התפילה 'שתבנה עירך במהרה בימינו, ותן חלקינו בתורתך' - כדי שכל עמודי העולם יתקיימו כראוי. וצריך לזכור את דברי הגמרא בסנהדרין [לז]. שהאדם נברא יחידי - שכל אחד חייב לומר בשבילי נברא העולם, כלומר שייקח על עצמו את האחריות לתקן את העולם ע"י התחזקות בשלושת עמודי העולם.

א"ר אמי אלמלא מעמדות לא נתקיימו שמים וארץ, שנאמר {ירמיה לג-כה} אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתי וכו', אמר אברהם לפני הקב"ה, רבש"ע וכו', אמר לו כבר תקנתי להם סדר קרבנות כל זמן שקוראין בהן מעלה אני עליהן כאילו מקריבין לפני קרבן ומוחל אני על כל עונותיהם. [לא:]

בגמרא כאן משמע שדווקא אמירת הקרבנות מחזיקה את העולם - כמו הקרבנות, ואילו הרבינו יונה מביא [ברכות ד.] שכל תפילה נחשבת 'עבודה' שמעמידה את העולם.

ועוד יש להבין מדוע כתב **הגר"א** [שיה"ש ו' ב'] שבחורבן בית המקדש בטלה 'עבודה', ובטלה גם 'תורה' שנאמר [איכה ב ט] מלכה ושריה בגויים און תורה, והעולם מתקיים רק על גמ"ח, הרי יש את אמירת הקרבנות והתפילה?

מסביר **הגאון רבי ברוך דוב פוברסקי שליט"א** שיש הרבה מדרגות בקיומו של עולם, וכל ירידה במדרגה נחשבת התמוטטות ביחס למדרגה הקודמת. ככל שעוסקים יותר בעמודי העולם - תורה עבודה וגמ"ח, כל

מדוע במשנה תורה נאמרו קללות שהם תלויות בהשחתת המידות?

שני עיקר קדושתו היתה מחמת 'קדושת ישראל עצמים'. ולכן הקללות של תורת כהנים - נאמרו 'מפי הגבורה', כנגד 'מעלת השכינה' ששרתה בבית ראשון, ובמשנה תורה משה אמרם 'מפי עצמו' - כנגד 'קדושת ישראל עצמים' של בית שני. והוסיף שהמעין בדברי התוכחות, רואה שבמשנה תורה נאמרו קללות רבות שהם תלויות בהשחתת המידות - אוטם הלב, ירידה רוחנית, רעבתנות, אכזריות, צרות עין, כעס, פחד שבא מחוסר ביטחון. הענין הוא שהעונש בא כפי החטא, בבית שני שיעקר קדושתו היתה מכח 'קדושת ישראל עצמים', התביעה היתה בעיקר על מעלת ישראל - ולכן העונש הוא מיניה וביה - בדברים שבהם הם היו צריכים להיות זהירים יותר.

אמר אביי לא שנו אלא בקללות שבתורת כהנים, אבל קללות שבמשנה תורה פוסק, מאי טעמא? הללו בלשון רבים אמורות, ומשה מפי הגבורה אמרו, והללו בלשון יחיד אמורות, ומשה מפי עצמו אמרו. [לא:]

בגמרא מבואר שהחילוק בין הקללות של תורת כהנים למשנה תורה הוא אם משה אמרם 'מפי הגבורה' בלשון רבים, או 'מפי עצמו' בלשון יחיד.

הגאון רבי שמואל יעקב בורשטיין זצוק"ל מביא מהרמב"ן [ויקרא כו טז] חילוק נוסף - שהקללות בתורת כהנים הם כנגד בית ראשון, שבהם כל הקללות נקצבו, ואילו במשנה תורה הם כנגד בית שני, שבהם עדיין לא נתגלה קיצם.

וביאר את הענין עפ"י המהר"ל [נצ"י פ"ד] שבית ראשון עיקר קדושתו היתה מלמעלה 'מעלת השכינה ששרתה בו', ואילו בית